

HAVA SAHASI TASARIM HİZMETİ TALİMATI

(SHT-PANS-OPS)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Dayanak

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Talimatın amacı; Türk Hava Sahası ve Uluslararası anlaşmalar gereğince Ülkemizin hava sahası tasarım hizmeti sağlama sorumluluğu olan hava sahasında, DHMİ Genel Müdürlüğü tarafından sağlanacak hava sahası tasarım hizmetine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Talimat; Genel Müdürlük, Hava Sahası Tasarımı Hizmet Sağlayıcısı ve ilgili tüm kurumları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununa, 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşlar Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ve 26420 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hava Trafik Kontrol Hizmetleri Personeli Lisans ve Derecelendirme Yönetmeliği (SHY-65.01) ve Türk Hava Sahası Ve Uluslararası Anlaşmalar Gereğince Ülkemizin Hava Trafik Hizmetleri Sağlama Sorumluluğu Üstlenilen Uluslararası Hava Sahalarında Hava Trafik Hizmetlerinin Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Yönetmeliği (SHY-HTH)'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Tanımlar ve Kısaltmalar

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 -(1) Bu Talimatta geçen;

- a) AIM: Havacılık Bilgi Yönetimini,
- b) AIP: Havacılık bilgi yayını,
- c) AIRAC: Havacılık bilgi düzenlemesi ve kontrolünü,
- ç) Aletli uçuş usulleri: ICAO Doküman 8168 Cilt-2'de tasarım kriterleri belirtilen, IFR hava koridorları, aletli yaklaşma, standart aletli geliş, standart aletli kalkış usulleri ile minimum radar vektör irtifalarını,

d) Aletli yaklaşma usulü: İlk yaklaşma fiksinden veya uygunsa tanımlanmış geliş yolunun başından inişin tamamlanabileceği bir noktaya getiren, eğer iniş tamamlanamayacaksa bir bekleme noktasına getirecek veya belli bir yüksekliğe tırmandıracak mâniyalardan belirlenmiş bir korumayla oluşturulan, daha önceden belirlenen manevralar serisini,

e) Coğrafi koordinat: Dünya üzerindeki herhangi bir yeri topografik bir nokta olarak tanımlamayı sağlayan WGS 84 (derece, dakika, saniye enlem/boylam) formatındaki koordinat sistemini,

f) EUROCONTROL: Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatını,

g) FAP: Son yaklaşma noktasını,

ğ) Genel Müdürlük: Düzenleyici kuruluş olan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,

h) Hava Sahası Tasarımı Hizmet Sağlayıcısı: Hava sahası tasarım hizmetlerini sağlamaktan sorumlu kamu kuruluşu olan Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nü,

ı) Hava Sahası Tasarımcısı: Hava sahası tasarım hizmet sağlayıcısı tarafından hava sahası tasarım hizmeti sağlamak amacıyla görevlendirilen, Aletli Uçuş Prosedürleri Tasarımı konusunda gerekli eğitimi başarı ile tamamlamış ve uluslararası sertifikaya sahip, akabinde bir işbaşı eğitmeni gözetiminde 6 ay süreyle işbaşı eğitimini ve 2 yıl süre ile de tecrübeli bir tasarımcı gözetiminde çalışma sürecini tamamlayarak hava sahası tasarımcısı onayını almaya hak kazanan, gerekli durumlarda uçuş kontrol ve doğrulama görevine gözlemci olarak katılan hava trafik kontrolörü/hava trafik baş kontrolörü personeli,

i) Hava sahası tasarım birimi: Hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcısı tarafından, hava sahası tasarım hizmeti verilmesi için oluşturulmuş üniteyi,

j) Hava sahası tasarım hizmeti: Hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcısı tarafından, ulusal mevzuat ve işbu Talimat'ın 5'inci Maddesi altında yer alan ICAO mevzuatında belirtilen kriterlere göre aletli uçuş usullerinin tasarım süreçlerini, periyodik olarak gözden geçirilmesini, sürekli olarak bakımlarının yapılmasını sağlamak amacıyla verilen hizmeti,

k) Hava sahası tasarımcısı sertifikası: Genel Müdürlük tarafından hava sahası tasarım hizmeti alanında yeterliliği belirten yetkilendirmeyi,

l) Hava Seyrüsefer Hizmet Sağlayıcı: Hava seyrüsefer hizmeti sağlamaktan sorumlu kuruluşu,

m) Hava yolu: Koridor şeklinde oluşturulmuş kontrollü bir sahayı veya bunun bir kısmını,

n) HSD-2020/01: Hava Sahası Prosedür Tasarımı Genelgesi

o) IAC: Aletli yaklaşma havacılık haritasını,

ö) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonunu,

p) İşbaşı eğitimi: Gerçek çalışma ortamında, yeterli şartlara haiz işbaşı eğitmeni nezaretinde, Genel Müdürlük tarafından onaylanmış program dâhilinde yürütülen eğitimi,

r) İşbaşı eğitmeni: İşbaşı eğitimi vereceği hizmet ile ilgili olarak başlangıç, giriş ve işbaşı eğitimini tamamlamasının sonrasında en az 5 yıllık tecrübeye haiz, tercihen pedagojik eğitim/eğiticilerin eğitimi almış hava sahası tasarımcıları arasından seçilerek gerçek çalışma ortamında işbaşı eğitimi vermek üzere Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş kişiyi,

s) Mânia: Hava araçlarının yüzey hareketi için öngörülen bir alanda bulunan veya uçuş halindeki uçakların korunması için öngörülen belirli bir yüzey üzerinde uzanan veya bu tanımlanmış yüzeylerin dışında duran ve hava seyrüseferi için tehlike olarak belirlenmiş geçici veya daimi tüm sabit ve hareketli cisimler veya bunların parçalarını,

ş) MAPt: Pas geçme noktasını,

t) Mücbir Sebepler: Doğal afet, kanuni grev, genel salgın hastalık, kısmi veya genel seferberlik ilanı, gerektiğinde Genel Müdürlük tarafından belirlenecek diğer halleri,

u) SHT-DENETİM: Sivil Havacılık İşletmeleri Denetimlerine İlişkin Uygulama Esasları Talimatı,

ü) SHY-UK: Yer Tabanlı Radyo Seyrüsefer Sistemleri Uçuş Kontrol Yönetmeliği

v) Standart aletli geliş usulü (STAR): Bir yaklaşma uygulamasında, hava aracının havayolundan ayrılıp ilk yaklaşma fiksine gelişini belirleyen hava trafik hizmet rotasını,

y) Standart aletli kalkış usulü (SID): Bir hava aracının kalkışını takiben havayoluna kadar izleyeceği standart hava trafik hizmet rotasını,

z) Template: Aletli uçuş usullerinin tasarımında hava araçlarının mâniyalardan korunacağı saha sınırları şablonunu,

aa) Topografik harita: Yeryüzünün veya bir parçasının morfolojik yapısının belli bir ölçekte eşyükselti eğrileri yardımıyla yatay düzlem üzerinde gösterilmesiyle elde edilen fiziki ya da dijital harita türünü,

bb) Uçuş Kontrol ve Doğrulama Birimi: Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından, uçuş kontrol hizmeti verilmesi için oluşturulmuş üniteyi,

cc) Hava Sahası Uçuş Kontrol ve Doğrulama Ekibi: Uluslararası düzeyde ICAO 8071, FAA 8200.1D ve Ulusal düzeyde SHY-UK ile tanımlanmış; 2 adet Hava Sahası Uçuş Kontrol ve Doğrulama Pilotu ve en az 1 adet Hava Sahası Uçuş Kontrol ve Doğrulayıcı personelden oluşan; tasarlanan usullerin ilk hizmete verilmesi, uçuş kontrol ve doğrulaması için gerekli görülmesi halinde bir Hava Sahası Tasarımcısının gözlemci olarak katıldığı ekibi,

(2) Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar ve kısaltmalar için 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında 4 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ülkemizin üyesi bulunduğu Uluslararası Sivil Havacılık Kuruluşları tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar esas alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Genel Hususlar

Referans dokümanlar

MADDE 5 –(1) Tasarım süreçlerinde aşağıdaki dokümanlar referans alınır; ICAO tarafından yayımlanan;

- a) ICAO Annex 4; Havacılık Haritaları,
- b) ICAO Annex 5; Hava ve Yer Operasyonlarında kullanılan Ölçü Birimleri,
- c) ICAO Annex 6; Hava Aracı Operasyonları,
- ç) ICAO Annex 11; Hava Trafik Hizmetleri,
- d) ICAO Annex 14; Havaalanları – Cilt I- Havaalanı Dizaynı ve Operasyonları,
- e) ICAO Annex 15 – Havacılık Bilgi Hizmetleri,
- f) Doc 8071; Radyo Seyrüsefer Yardımcılarının Test El Kitabı Cilt I, II, III,
- g) Doc 8126; Havacılık Bilgi Hizmetleri El Kitabı,
- ğ) Doc 8168 Cilt I, II, III; Hava Seyrüsefer Hizmetleri İçin Prosedürler- Uçak Operasyonları,
- h) Doc 9368; Aletli Uçuş Prosedürleri El Kitabı,
- ı) Doc 9371; Bekleme, Dönüş ve Racetrack Prosedür Şablonu,
- i) Doc 9734; Emniyet Gözetimi El Kitabı,
- j) Doc 9905; Gerekli Seyrüsefer Performans Yetkilendirme Gereklikleri (RNP-AR) Dizaynı El Kitabı,
- k) Doc 9906; Uçuş Prosedür Tasarımı için Kalite Güvence El Kitabı Cilt I, II, III, V, VI
- l) Doc 9613; Performans Bazlı Seyrüsefer (PBN) El Kitabı,
- m) Doc 10066; PANS-AIM,
- n) Doc 10068; Aletli Uçuş Prosedürü Tasarım Hizmeti için Düzenleyici Çerçevenin Geliştirilmesine İlişkin El Kitabı,

(2) Federal Havacılık Yönetimi (FAA) tarafından yayımlanan 8200.1D; Standart Uçuş Kontrol El Kitabı dokümanı.

Hava Sahası Tasarımı Hizmet Sağlayıcısının Sorumlulukları

MADDE 6 -(1) Hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcısı, hava sahası tasarım hizmeti sağlamaktan ve bu kapsamda aşağıdaki maddeleri uygulamaktan sorumludur,

- a) Hava sahası tasarımı çalışmalarının ICAO, EUROCONTROL ve milli mevzuata uygun olarak yürütülmesini sağlamak,
- b) Tasarım, periyodik gözden geçirme ve/veya revizyon süreçleri tamamlanan aletli uçuş usullerinin Türkiye AIP'sinde yayımlanmasını sağlamak,
- c) Hava sahası tasarımı hizmetinde görev yapan personelin planlamasını yapmak, ihtiyaçları belirleyerek yeterli sayıda personel istihdam etmek,
- ç) Hava sahası tasarımı hizmetinde görev yapması planlanan personelin yetiştirilmesi için gerekli eğitim planlamasını yapmak ve uygulanmasını sağlamak,
- d) Hava sahası tasarımı hizmetinde görev yapan personelin yeterliliğini koruması için gerekli eğitim planlamasını yapmak ve uygulanmasını sağlamak,
- e) Hava sahası tasarımı hizmetinde görev yapan personelin eğitim kayıtlarını tutmak ve geçerli ulusal veri koruma hukukuna tabi olmak üzere personel çalıştığı sürece muhafaza etmek,
- f) Yurt içi ve yurt dışı havacılık kuruluşları ile daimi temas sağlamak, bilgi alışverişinde bulunmak, hizmet alanı ile ilgili seminer, toplantı, eğitime yönelik faaliyetlerde bulunmak, bunlara katılmak, bu konularda ünitelerle koordine ederek bilgilendirmek,
- g) Türkiye AIP'sinde yayımlanmış olan aletli uçuş usullerinin tasarım kriterlerine etki eden bir sebeple kullanılamayacağı belirlendiği durumlarda, bahse konu usulleri NOTAM ile askıya alınmasını sağlamak,
- ğ) Hava sahası tasarımcısının, çalışmalarını gerçekleştirebilmesine imkân tanıyacak fiziki alan, donanım, yazılım, tasarım aracı ve diğer kaynakları sağlamak,
- h) Hava sahası tasarımı hizmetinin sağlanması aşamasında kullanılacak; teknik standartlar, uygulamalar ve talimatlardan oluşan belgelere ve gerekli olabilecek diğer belgelere erişimi sağlamak,
- ı) Aletli uçuş usulleri ile ilgili tüm belgelerin,
 - 1) Usulün operasyonel süresi boyunca,
 - 2) Usulde herhangi bir değişiklik yapılmasından sonra değişiklik yapılan usul ile ilgili belgelerin beş yıl süreyle,
 - 3) Usulün iptal edilmesinden sonra iptal edilen usul ile ilgili belgelerin beş yıl süreyle,
 saklanmasını sağlamak.

Genel Müdürlüğün Sorumlulukları

MADDE 7 -(1) Genel Müdürlük aşağıdaki maddeleri uygulamaktan sorumludur,

- a) Türk Hava Sahasındaki hava sahası tasarım hizmetine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla gerekli düzenlemeleri yapmak,
- b) Hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcısı tarafından verilen hava sahası tasarım hizmetinin denetimini yapmak,
- c) Hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcısı tarafından verilen hava sahası tasarım hizmetinde denetim/gözetime tabi olan asgari unsurlar aşağıda belirtilmiştir:
 - 1) Sayı ve nitelikler açısından teknik personel yeterliliği,
 - 2) Hava sahası tasarımcısı sertifikalarının geçerliliği,
 - 3) Hava sahası tasarımcılarının eğitim planı ve programı,
 - 4) Hava sahası tasarımcılarının sertifika ve eğitim kayıtları,
 - 5) Periyodik tasarım gözden geçirme kayıtları da dâhil olmak üzere usul tasarımı dokümantasyonu,

6) Bu Talimatın 5 inci Maddesinde yer alan mevzuat kapsamında Genel Müdürlük tarafından belirlenecek teknik hususlar.

Aletli Uçuş Usulleri Tasarım Süreçleri

MADDE 8 – (1) Aletli Uçuş Usulleri tasarım süreçlerinde kullanılacak bilgiler aşağıda belirtilen esaslara göre hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısı tarafından temin edilir,

a) Ulusal ve uluslararası mevzuat gerekliliklerine uygun ve doğrulanmış verilerden oluşan; Havaalanına ait bilgiler, seyrüsefer cihazlarına ait bilgiler, manyetik varyasyon ve istasyonel sapma değerleri, mania koordinat ve yükseklik bilgileri, arazi verileri (topografik haritalar vb.) ile hava sahası yapıları (yasak, tahditli ve tehlikeli sahalar, TMA, CTR, sektör hacimleri vb.) yayınlanmış ise, Türkiye AIP'sinden; yayınlanmamış ise, ilgilisi tarafından hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısına yazılı olarak bildirilen veriler kaynağı/üreticisince doğruluğunun teyit edilmiş olması ve AIP yayın kriterlerine uygun olduğunun teyit edilmesi kaydıyla kullanılabilir,

b) Hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcısı gerekli gördüğü hallerde, ilgili hava trafik kontrol ünitesi, hava sahası kullanıcıları, ilgili hava seyrüsefer hizmet sağlayıcıları, ICAO ve EUROCONTROL gibi uluslararası kuruluşlar ve/veya hava sahası tasarımcısı tarafından görüşüne başvurulmasında fayda görülen paydaşlar ile usulün tasarımı öncesinde/sürecinde koordinasyon sağlar,

c) 5LNC kodlar ICAO ICARD sisteminden temin edilir,

ç) Hava koridor tanıtmaları. ICAO ICARD sisteminden temin edilir.

(2) Aletli uçuş usullerinin tasarımı hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcısı tarafından aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır,

a) Usul tasarımı için bu amaçla geliştirilmiş yazılım araçları kullanılabilir,

b) Usulün tasarımında, bu Talimatın 5 inci Maddesinde yer alan mevzuata uyumlu olarak 1/250.000 ve/veya 1/25.000 ölçekli topografik haritalar ve/veya DTED, DEM vb. dijital haritalar kullanılır,

c) Mânia bilgileri, usulün tasarlanacağı havaalanına ait WGS-84 formatındaki pist başı coğrafi koordinatları, ortalama deniz seviyesine göre pist başı ve havaalanı referans noktası irtifaları, usul tasarımında referans alınacak seyrüsefer yardımcı cihazlarının WGS-84 formatındaki coğrafi koordinatları, hava sahası yapıları ile hava sahası tasarımcısının ihtiyaç duyabileceği diğer bilgiler;

1) Yayınlanmış ise, Türkiye AIP'sinden güncel verileri,

2) Yayınlanmamış ise, ilgilisi tarafından hava seyrüsefer hizmet sağlayıcısına yazılı olarak bildirilen veriler doğruluğunun kaynağı/üreticisince teyit edilmiş olması ve AIP yayın kriterlerine uygun olduğunun teyit edilmesi kaydıyla kullanılabilir.

(3) Yeni yapılan, revize edilen ve/veya periyodik gözden geçirilmeleri yapılan her aletli uçuş usulü için usul tasarım raporu hava sahası tasarımcısı tarafından hazırlanır. Usul tasarım raporunda aşağıdaki bilgiler yer alır,

a) Usul tasarımı için gerekli olan bu talimatın 8. Maddesinin 2. Fıkrası c bendinde yer alan verilerin yanı sıra verilere ilişkin kaynak ve tarih bilgisi,

b) Usulün her segmenti için hazırlanan template ile her segment için tespit edilen belirleyici/referans/kontrol mânia bilgileri,

c) Usulün her segmenti için kullanılan gerçek uçuş başı bilgisi,

ç) Usulün her segmentinde alınan kararlar ve hesaba katılan mantık örgüsü,

d) Manyetik varyasyon,

e) Bu Talimatın 5 inci Maddesinde yer alan kriterlerden farklı uygulamalar varsa, Genel Müdürlük tarafından onaylandığını gösterir sonuç raporu,

f) Tasarım mantığı ile ortaya çıkan sonuçların anlaşılabilmesini sağlayacak hesaplamalar,

g) Periyodik gözden geçirmenin sonuçları ve mevcut usullerdeki değişiklikler veya düzeltmeler için yapılan düzenlemelerin nedenleri,

ğ) Uygulanan yatay ve dikey tolerans değerleri,

h) Uygun formatta hazırlanmış Taslak Usul Chartı,

ı) Madde 15’de yer alan yazılım ile tasarlanan usulün dijital kopyası,

i) Varsa paydaşlar ile yapılan görüşmeler ve çıktılarına ilişkin imzalı sonuç raporları,

j) Hava sahası tasarımcısı tarafından belirtilmesine ihtiyaç duyulan diğer bilgiler.

(4) Usul tasarım raporunda yer alan bilgilerin kriterlere uygunluğu usulü tasarlayandan farklı bir hava saha tasarımcısı tarafından kontrol edilir. Akabinde, Taslak Usul Chartı, hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcısı tarafından AIP formatına uygun Taslak Yayın haline getirilir ve usulün yer kontrol onayı aşamasına geçilir.

(5) Usulün yer kontrol onay süreci aşağıda belirtildiği şekilde gerçekleşir,

a) Hava sahası tasarımcısı tarafından, Taslak Yayın içeriğindeki bilgiler Taslak Usul Chartındaki bilgiler ile karşılaştırılır, var ise hatalar tespit edilerek düzeltilmesi sağlanır,

b) Taslak veya Düzeltilmiş Taslak Yayın, uçuş kontrol ve doğrulama öncesindeki gerekli kontrollerin ve uçuş kontrol ve doğrulamasının yapılması amacıyla Uçuş Kontrol ve Doğrulama Birimine teslim edilir,

c) Uçuş Kontrol ve Doğrulama Birimi tarafından uçuş kontrol ve doğrulama öncesi yapılacak incelemeler neticesinde bir hata tespit edilir ise, yazılı olarak gerekçeleri ile birlikte düzeltme yapılması için Hava Sahası Tasarım birimine iade edilir,

ç) Taslak Yayında gerekli düzeltmeler, Hava Sahası Tasarım Birimi ve Hava Sahası Uçuş Kontrol ve Doğrulama Birimi arasında koordine kurularak yer doğrulamasına müteakiben uçuş kontrol ve doğrulama onay sürecine geçilir.

(6) Uçuş kontrol ve doğrulama yapılarak uygun bulunan ve onaylanan taslak aletli uçuş usullerine dair doğrulama formu ve raporu ICAO DOC 9906’da yer alan örnek formata uygun olarak, Uçuş kontrol ve doğrulama birimi tarafından hava sahası tasarım birimine teslim edilir.

(7) Tasarım ve Uçuş kontrol ve doğrulama süreçleri tamamlanan aletli uçuş usulleri hava seyrüsefer hizmet sağlayıcı tarafından Türkiye AIP'sinde yayınlanır.

Hava Sahası Uçuş Kontrol ve Doğrulama Onay Süreci

MADDE 9 -(1) Uçuş kontrol ve doğrulama hizmeti, uçuş kontrol ve doğrulama ekibi tarafından sağlanır.

(2) Taslak aletli uçuş usullerinin uçuş kontrol ve doğrulama süreci bu Talimatın 4 üncü Maddesinde yer alan mevzuata uygun olarak aşağıda belirtildiği şekilde gerçekleşir,

a) Güncel mânia verilerine dayanarak tasarlanan Usulün yeterli mânia korumasını sağladığı teyit edilir,

b) Usulde yer alan seyrüsefer verilerinin doğruluğu teyit edilir,

c) Pist işaretleri, pist ışıkları, ses haberleşme ve seyrüsefer sistemlerinin çalışır durumda olduğu teyit edilir.

ç) Usulün emniyetli bir şekilde uçulabilir olduğu teyit edilir,

d) Usulde seyrüsefer yardımcı cihaz/cihazlarının kullanımı gerekli ise, bu cihaz/cihazların usulün uygulanması için yeterli olduğu teyit edilir,

e) Diğer operasyonel faktörler değerlendirilir.

Aletli Uçuş Usullerinin Periyodik Gözden Geçirilmesi ve Sürekli Bakımı

MADDE 10 -(1) Türkiye AIP’inde yayınlanan her bir aletli uçuş usulü, AIRAC yürürlük tarihinden itibaren beş yıl süreyle geçerlidir. Yürürlükteki usuller, beş yıllık geçerlilik süresi dolmadan, aletli uçuş tasarım süreçlerine uygun olacak şekilde periyodik olarak hava sahası

tasarımı hizmet sağlayıcı tarafından gözden geçirilir. Bu süre mücbir sebeplerin oluşması halinde Genel Müdürlük'ten alınacak onay doğrultusunda uzatılabilir.

(2) Aletli uçuş usullerini etkileyebilecek kritik değişikliklerin bildirilmesi halinde sürekli bakım süreci hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcı tarafından başlatılır. Sürekli bakım esnasında yapılacak işlemler aşağıda belirtilmiştir:

a) Aletli uçuş usullerini etkileyen bir revizyon ihtiyacı tespit edildiği zaman, uçuş emniyetinin riske edilmemesi için ilgili usul NOTAM ile askıya alınır,

b) Usulde, sadece ilan edilmiş minimaların yükseltilmesini gerektiren bir değişiklik yapılacak ise, uçuş kontrol ve doğrulama biriminin onayı ile gerekli NOTAM işlemi yaptırılarak usulün askıdan alınması sağlanır.

1) Bunun dışındaki durumlarda, aletli uçuş usulü tasarım süreçlerine uygun olacak şekilde revize edilir, bu durumda Türkiye AIP'sinde yapılacak yayına kadar geçen sürede usul askıda kalmaya devam eder.

2) Türkiye AIP'sinde yayınlanmış mânia verilerinde güncellemeler yapılması halinde, yürürlükteki aletli uçuş usullerinin kontrolü bir sonraki AIRAC döngüsü tarihinden önce tamamlanmalıdır.

3) Aletli uçuş usulleri ile ilgili paydaşlardan gelen görüş ve öneriler Hava Sahası Tasarımı Hizmet Sağlayıcısı tarafından değerlendirilir. Yapılacak değerlendirme sonucunda uygun bulunması halinde gerekli çalışmalar yürütülür.

EK MADDE: Emniyet Risk Değerlendirmesi

(1) Bir aletli uçuş prosedürünün emniyet riski değerlendirilmesi, aletli uçuş prosedürünün tasarımı bu talimat maddelerine uygun olduğunda tamamlanmış sayılır.

(2) Tasarım sürecinde bu talimat hükümlerinden sapma olması halinde emniyet risk değerlendirilmesi yapılır.

Hava sahası tasarımcısı ile ilgili esaslar

MADDE 11 -(1) Hava sahası tasarımcısı, aletli uçuş usulleri tasarımı konusunda gerekli eğitimi başarı ile tamamlayarak uluslararası sertifikaya sahip olmalıdır. Temel eğitimini başarıyla tamamlayan tasarımcı, bir işbaşı eğitmeni gözetiminde 6 ay süreyle işbaşı eğitimi almalı, işbaşı eğitimi sonrasında 2 yıllık süre boyunca da tecrübeli bir tasarımcı gözetiminde çalışmalıdır.

(2) Hava sahası tasarım hizmeti sağlamak amacıyla istihdam edilen, işbaşı eğitimi ve 2 yıllık tecrübeli tasarımcı gözetiminde çalışma süresini tamamlayan hava trafik kontrol personelinin, hava trafik kontrol lisanslarına hava sahası tasarımcısı onayı Genel Müdürlük tarafından işlenir.

(3) Hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcısı, hava sahası tasarımı hizmetinde görevlendirdiği hava sahası tasarımcılarının, uluslararası kuruluşlardan 5 yılı geçmeyecek aralıklarla tazeleme veya tekrarlama eğitimlerini almalarını sağlar. Gerekli eğitimlerin alınmaması halinde Genel Müdürlüğü bilgilendirir. Kurs açılmaması veya benzeri mücbir nedenlerle tazeleme veya tekrarlama eğitimlerinin alınmaması halinde, hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcısı gerekçeleri ve gerekçeler sonucunda oluşması muhtemel riskler Genel Müdürlüğe başvurarak, 1 defaya mahsus olmak üzere yetki süresinin uzatılmasını talep edebilir.

(4) Hava sahası tasarımcısının çalışmış olduğu veya kontrol ettiği aletli uçuş usullerinin devri aşağıdaki şekilde yapılır,

a) Görev bitim süresinden en az 6 ay önce bir başka hava sahası tasarımcısına devir işlemlerini başlatması kaydıyla görev bitimiyle birlikte,

b) Hava sahası tasarımcısı olarak görevlendirilen personelin görev bitimi nedeniyle bir başka hava sahası tasarımcısına devir işlemleri başlatılamaz ise, çalışmış olduğu aletli uçuş usullerinin devir işlemleri, hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcısı tarafından yapılır.

(5) Devir işlemi yapılmak koşuluyla ilk periyodik gözden geçirme veya usul üzerinde yapılan ilk değişiklik tamamlandığında, hangisi önce gerçekleşmiş ise, hava sahası tasarımcısının sorumluluğu sonlanır.

ICAO standart, önerilen uygulama ve yöntemleriyle farklılıklar

MADDE 12 -(1) Her aletli uçuş usulü, ICAO Belgeleri, ICAO Ekleri ve belirli bir aletli uçuş usulü tipi için geçerli olan ve Genel Müdürlük tarafından kabul edilen diğer herhangi bir kılavuz veya standardın gerekliliklerine uygun olarak tasarlanmalıdır. ICAO Doc 8168 Cilt 2’de yer alan tavsiyeler, aşağıda belirtilen ayrıcalık da dâhil olmak üzere uygulanır.

a) FAP ve MAPt arasında sürat kategorilerine göre zaman değerleri IAC haritalarında belirtilmeyecektir.

Denetleme

MADDE 13 -(1) Genel Müdürlük tarafından 23/01/2012 tarihinde yayımlanan SHT-DENETİM Talimatı kapsamında denetlemeler yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Teknik düzenlemeler

MADDE 14 – (1) Bu Talimatta bulunmayan ve istisnai durum arz eden teknik konular, ulusal ve uluslararası standartlardaki gelişmeler dikkate alınarak Genel Müdürlük tarafından düzenlenir.

MADDE 15 – (1) Bu Talimatın yayın tarihinden itibaren, hava sahası tasarımı hizmet sağlayıcı tarafından Aletli Uçuş Usulü tasarımı, ICAO Doc 9906 Cilt 3’e göre gereklilikleri sağlayan bir yazılım ile gerçekleştirilir.

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Talimatın yayımından sonra hazırlanmaya başlayacak olan usuller bu Talimata uygun olarak hazırlanır.

(2) Bu talimatın yayımı tarihinden önce hazırlanmış olan usuller, bu talimatın yayınlanma tarihinden itibaren 5 yıl süre ile geçerlidir ve bu usuller Hava Sahası Tasarımı Hizmet Sağlayıcısı tarafından Genel Müdürlüğe sunulacak plan çerçevesinde en fazla 5 yıl içerisinde bu Talimata uygun hale getirilir. Genel Müdürlük tarafından yürütülecek denetim faaliyetlerinde bahse konu plana uyumluluk durumu da kontrol edilir.

(3) Bu Talimatın yayın tarihinden önce, Genel Müdürlükte ve/veya Hava Sahası Tasarımı Hizmet Sağlayıcısında SHY65-01 ve HSD-2020/01 Genelgesinde belirtilen gereklilikleri sağlamış ve halen Hava Sahası Tasarımcısı olarak çalışan personel Hava Sahası Tasarımcısı olarak yetkilendirilir (İlave herhangi bir işleme gerek kalmaksızın Hava Trafik Kontrolörü lisanslarına Hava Sahası Tasarımcısı onayı işlenir). Bu personelin alacakları tazeleme ve tekrarlama eğitimleri bu talimatta yer alan hükümlere tabidir.

Kazanılmış haklar

GEÇİCİ MADDE – (2) Bu Talimatın yürürlüğe girdiği tarihten önce hava sahası tasarımcısı olarak çalışan personelin kazanılmış hakları saklıdır.

Yürürlükten kaldırılan düzenleme

MADDE 16- (1) Bu Talimatın yayın tarihinden itibaren HSD-2020/01 Genelgesi yürürlükten kalkar.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Talimat yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

